

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ДНІПРОПЕТРОВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ**

**НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПРАВА ТА
ІННОВАЦІЙНОЇ ОСВІТИ**

КАФЕДРА АНАЛІТИЧНОЇ ЕКОНОМІКИ ТА МЕНЕДЖМЕНТУ

**МАТЕРІАЛИ І ВСЕУКРАЇНСЬКОГО
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОГО СЕМІНАРУ
«НАЦІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА ТА ІНФРАСТРУКТУРНІ
ПРОЄКТИ»**

28 вересня 2022 р.

м. Дніпро

Н 35 Національна економіка та інфраструктурні проєкти: матеріали І Всеукраїнського науково-практичного семінару (м. Дніпро, 28 вересня 2022 р.). Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2022. 220 с.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

Наливайко Л. Р. – проректор Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ, доктор юридичних наук, професор, Заслужений юрист України;
Савіщенко В. М. – директор Навчально-наукового інституту права та інноваційної освіти Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ, доктор юридичних наук кандидат педагогічних наук, доцент;
Фісуненко Н. О. – завідувач кафедри аналітичної економіки та менеджменту Навчально-наукового інституту права та інноваційної освіти Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ, кандидат економічних наук;
Верхоглядова Н. І. – професор кафедри аналітичної економіки та менеджменту Навчально-наукового інституту права та інноваційної освіти Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ, доктор економічних наук, професор;
Коваленко-Марченкова Є. В. – начальник науково-редакційного відділу, доцент кафедри аналітичної економіки та менеджменту Навчально-наукового інституту права та інноваційної освіти Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ, кандидат економічних наук;
Протопопова Н. А. – старший викладач кафедри аналітичної економіки та менеджменту Навчально-наукового інституту права та інноваційної освіти Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ.

Збірник містить матеріали І Всеукраїнського науково-практичного семінару. У науково-практичному заході взяли участь науковці, викладачі, стейкхолдери та здобувачі закладів вищої освіти та наукових установ України, а також фахівці-практики органів влади. Тематика публікацій охоплює актуальні питання економіки та управління соціально-економічним розвитком країни в умовах глобалізаційних викликів.

Матеріали семінару можуть бути використані в науково-дослідній роботі та навчальному процесі ЗВО, а також у законотворчості та правоохоронній діяльності.

Матеріали опубліковано в авторській редакції, факти, судження й висновки авторів публікацій не завжди підтверджуються та поділяються редакційною колегією.

ЗМІСТ

Захарова О. В. Економіка війни. вплив війни на економіку держави та можливі наслідки	7
Плаксієнко В. Я. Бухгалтерський облік як інституціональна складова забезпечення економічної безпеки в глобальному просторі.....	10
Микитенко В. В., Драчук Ю. З. Політичні й інформаційні аспекти управління сталим господарюванням у критичній інфраструктурі України	12
Томарева-Патлахова В. В. Методичні підходи до оцінювання організаційної культури керівників.....	15
Верхоглядова Н. І., Кононова І. В. Функціонування та розвиток соціально-економічної системи в умовах невизначеності	19
Кононова І. В., Верхоглядова Н. І. Інституціональні аспекти розвитку національної економіки в умовах передових досягнень науки, технологій та інновацій	21
Хамініч С. Ю., Хамініч О. В. Імперативи освіти в умовах війни	23
Живко З. Б., Прокопишин О. С., Родченко С. С. Формування інноваційної моделі стратегічного розвитку в управлінні безпековою економікою	25
Маковоз О. С., Кузьменко Т. С. Логістичні рішення інноваційних проєктів ІТ-компаній.....	29
Биба В. А., Уточенко Д. М. Гендерна політика в системі адміністративного менеджменту: виклики та реалії сьогодення	32
Кононова І. В., Шевченко Є. М. Типологія аналітичних процедур в управлінні підприємством	34
Гудима О. В. Вплив глобалізації на розвиток економічної системи України.....	37
Терлецька В. О. Сутність венчурного бізнесу	41
Гнезділова О. М. Кадровий облік під час війни	44
Лиса О. В. Стан інноваційної інфраструктури економіки України.....	49
Черненко К. В. Сучасний досвід обліку витрат на інновації.....	52
Наконечна Н. В. Ресурсо-орієнтований підхід до формування стратегії забезпечення фінансової безпеки бізнес-структур.....	53
Дроботя Я. А., Дорошенко О. О. Основні типи загроз диджиталізації в банківській діяльності	57
Тюха І. В. Тайм-менеджмент – інструмент підвищення ефективності операційної діяльності суб'єктів господарювання	58
Chaikin O. Global economy inclusive growth vision	61

ЗАХАРОВА Оксана Володимирівна,
*професор кафедри менеджменту та
бізнес-адміністрування
Черкаського державного
технологічного університету,
доктор економічних наук, професор*

ЕКОНОМІКА ВІЙНИ. ВПЛИВ ВІЙНИ НА ЕКОНОМІКУ ДЕРЖАВИ ТА МОЖЛИВІ НАСЛІДКИ

В основі успішного функціонування економіки країни як в оперативному, так і в стратегічному періодах лежить лише один фактор – якість освіти. І цю тезу можна спростувати багато разів, казати і доводити, що гроші та інвестиції або природно-кліматичні та політичні фактори є більш дієвими, проте істина від цих слів не зміниться. Лише в тому регіоні та країні буде високо розвиненою та інноваційною економіка, де спостерігається високий рівень якості освіти – від шкільної і до вищої. Забезпечення молоді конкурентоспроможними знаннями, розвиток їх підприємницьких навичок та озброєння конкретними інструментами економічної дії є мабуть головною умовою активізації й масштабування малого бізнесу на території, а отже і фактором відкриття нових робочих місць, скорочення таких негативних явищ в економіці країни як безробіття, міграція працездатного та перспективного населення за межі країни, низький рівень доходів та незадовільний рівень життя населення. Отже, можемо констатувати, що в основі розвитку економіки країни завжди лежить якісна освіта, формування та підтримка якої має стати однією з пріоритетних складових державної політики та підтримки.

Починаючи з 2014 р., внаслідок розгортання в Україні суспільно-політичного та військового конфлікту, в науково-освітньому просторі виникло нове для країни явище – вимушене переміщення ЗВО, наукових установ, науково-педагогічних й наукових працівників до інших міст і регіонів країни. До того ж протягом 2014-2022 рр. частину науково-освітнього потенціалу країни було втрачено через залишення певного числа працівників науково-педагогічного складу ЗВО на непідконтрольних Україні територіях Донецької і Луганської областей, Автономної Республіки Крим та виїзд освітян і науковців за межі країни на тимчасове або постійне місце проживання, кардинальну зміну виду діяльності освітян. А з моменту повномасштабного вторгнення військ агресора в Україну, тобто починаючи з 24 лютого 2022 р., відбулися такі непоправні явища, як масштабні руйнування закладів освіти, втрата життя викладачів та учнів і здобувачів, масові переміщення дійсних та потенційних учасників навчального процесу на більш безпечні українські території та за межі країни. Через це в освітньому просторі країни виникла необхідність у докладанні зусиль щодо припинення та запобігання надалі тенденціям втрати науково-освітнього потенціалу та міграції прогресивної частини освітян і науковців за межі України, що сьогодні відбувається досить інтенсивно та обмежує можливість реалізації інноваційного сценарію її розвитку [1].

Потребують також ґрунтового дослідження питання щодо рівня і якості життя науково-педагогічних та наукових працівників, внутрішньо переміщених до інших регіонів України, достатності й дієвості законодавчого регулювання діяльності тимчасово переміщених ЗВО. Важливість цього питання пояснюється тим, що від того, наскільки сприятливими для освітян і науковців будуть створені умови на місцях, буде залежати рівень їх мотивації до продуктивної праці, бажання якісно працювати на території країни і нарощувати її науково-освітній потенціал. Це має стати запорукою суспільного та соціально-економічного оздоровлення регіональної економіки, у тому числі територій окупованих і постраждалих від війни регіонів, країни в цілому. Крім того, слід також особливу увагу приділити тим закладам освіти, які процеси переміщення вимушені були реалізовувати двічі [2].

Явище переміщення освітніх закладів та наукових установ з невідконтрольних Україні територій потребує ґрунтового дослідження з метою встановлення актуального рівня результативності їх функціонування протягом 2014-2022 рр., визначення проблемних аспектів й перспектив подальшого розвитку, обґрунтування управлінських рішень, спрямованих на покращення умов їх діяльності та забезпечення достатнього рівня якості освітніх та наукових послуг, які надаються в країні, що корелює з акредитаційними вимогами Національного агентства забезпечення якості вищої освіти. Означена комплексна оцінка впливу конфлікту на стан функціонування освітньої та наукової сфер діяльності України має бути проведеною з метою спроби одночасного кількісного визначення масштабів негативних наслідків втрати науково-освітнього потенціалу ЗВО, переміщеними з невідконтрольної України території, та тих позитивних зрушень, що відбулися в результативності науково-освітньої діяльності інших ЗВО України в результаті прийому переміщених працівників.

За умови відсутності достовірних й вичерпних оприлюднених статистичних й аналітичних даних щодо реального стану вимушеного переміщення освітян та науковців доцільним є здійснення хоча б приблизної оцінки масштабів такої втрати, що у подальшому має стати основою розробки дорожньої карти збереження інтелектуального капіталу як Сходу, так і всіх постраждалих від російсько-воєнної агресії територій країни, адаптації переміщених науковців і освітян до кардинально змінених умов життя і праці й відновлення науково-освітнього потенціалу всіх областей України, що буде сприяти оздоровленню економіки регіонів України у коротко- та довгостроковому періоді часу.

Одним з ключових факторів у оперативному плані для стабілізації економіки країни як під час війни, так і у повоєнний період має стати активний підприємницький рух. Дійсно, саме мікро-, малий та середній бізнес являються тими рушійними силами, які сьогодні дозволяють триматися на плаву українській економіці. До того ж, саме цей сектор економіки країни сьогодні створює нові робочі місця, у тому числі і для внутрішньо переміщених осіб. Тобто малий бізнес сьогодні відіграє роль драйвера як економічної, так і

соціальної складових регіональної економіки і його розвиток та поширення має стати одним з найбільш результативних факторів стабілізації ситуації в країні за умови повного припинення воєнних дій та отримання безпекових гарантій для України від надійних зарубіжних партнерів. Проте виникає питання – яким чином досягти активізації підприємницького руху на певній території? Відповідь на це питання може бути лише одна – забезпечити перспективну молодь та економічно активних представників дорослого населення достатніми знаннями щодо того, яким чином організувати власний бізнес і досягти на цьому підґрунті економічного успіху. Важливу роль тут також має відіграти соціальне підприємництво, прототипом якого вже сьогодні виступає дуже поширене за останніх сім місяців явище волонтерства.

Отже, дуже важливо вже сьогодні таким чином формувати навчальні плани освітніх програм в українських закладах освіти, щоб надати здобувачам конкретних знань щодо процедур відкриття власної справи та закріпити ці знання на практиці. Доцільно також проводити для всіх бажаючих, особливо для осіб, які брали участь у бойових діях, або для вимушено переміщених осіб інтенсивні курси з підвищення кваліфікації за тематикою бізнес-планування. Якісне проведення таких заходів дозволить забезпечити більш швидкий процес соціалізації цих вразливих груп населення та створити додатковий фактор для активізації регіональної економіки.

Отже, за будь-яких умов, саме освіта має стати тим драйвером економіки України, який дозволить більш легко та безболісно перетворити «економіку війни» на економіку мирного етапу існування незалежної країни.

Список використаних джерел:

1. Захарова О. В. Трансформації науково-освітнього потенціалу закладів вищої освіти України через тимчасову окупацію частини території Донецької та Луганської областей, анексію Республіки Крим. *Освітня аналітика України*. 2020. № 4 (11). С. 47-59.
2. Захарова О. В. Шість років випробувань на міцність. *Феномен української інтелігенції в контексті глобальних трансформацій* (до 100-річчя заснування ДВНЗ «Донецький національний технічний університет»): матеріали III Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю (Покровськ, ДонНТУ, 9-10 квітня 2020 р.). Покровськ: ДВНЗ «ДонНТУ», 2020. С. 71-75.

Навчальне видання

НАЦІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА ТА ІНФРАСТРУКТУРНІ ПРОЄКТИ

Матеріали I Всеукраїнського науково-практичного семінару

Редактори, оригінал-макет – *Є. В. Коваленко-Марченкова, А. В. Самотуга*

Підп. до друку 20.12.2022. Формат 60x84/16. Друк – трафаретний, цифровий.
Гарнітура – Times. Ум.-друк. арк. 12,83. Обл.-вид. арк. 13,75.

Надруковано у Дніпропетровському державному університеті внутрішніх справ
49005, м. Дніпро, просп. Гагаріна, 26, rvv_vonr@dduvs.in.ua